

Brüssel, 10.8.2016
COM(2016) 478 final/2

CORRIGENDUM

Concerns all linguistic versions.

Addition of a cross reference on the cover page.

KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

2007. aasta märtsi direktiivi 2007/2/EÜ (millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE)) rakendamise aruanne vastavalt artiklile 23

{SWD(2016) 243 final/2}
{SWD(2016) 273 final}

1. Sissejuhatus

Keskkonnaprobleemid ei tunne piire. Nende lahendamiseks on sageli vaja riikidevahelist koostööd, mis on edukam siis, kui piiriüleselt ja organisatsioonide vahel on lihtne andmeid jagada. Konkreetse asukoha andmete (ruumiandmed) tulemuslik ja tõhus kogumine ning jagamine annab eeliseid. Lisaks paremale keskkonnajuhtimisele tagab see koostoime ELi digitaalse ühtse turu¹ strateegiaga, näiteks selliste uuenduslike uute toodete ja teenuste väljatöötamisega, tänu millele luuakse kvaliteetseid töökohti ning mis suurendavad Euroopa konkurentsivõimet.

Direktiiviga, millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE direktiiv),² toetatakse teadmuspõhiste poliitikameetmete kohaldamist ning järelevalvet keskkonnamõjuga tegevuse üle. Sellega kehtestatakse meetmed liikmesriikides ja nende üleselt kõigi valitsemistasandite vahel ruumiandmete jagamise takistuste kõrvaldamiseks.

Komisjon lisas INSPIRE direktiivi 2013. aastal oma õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT),³ et hinnata, kas kõnealune vahend on jätkuvalt otstarbekas, kui selle rakendamine on jõudnud poole peale. Kõnealuses aruandes esitatakse teave rakendamise edusammude kohta⁴ ja hindamistulemuste kokkuvõte.

2. Taust

Enne 2007. aastat⁵ oli ruumiandmeid riigi ja ELi tasandil veebis keeruline leida ja sageli olid need halvasti dokumenteeritud⁶. Neid säilitati sageli omavahel mitteühilduvates vormingutes, mis muutis eri ruumiandmekogumite kombineerimise keeruliseks. Mitmed avaliku sektori asutused ei kasutanud veebiteenuseid, mis võimaldaksid inimestel leida ruumiandmeid, neile juurde pääseda, neid kasutada ja jagada (riikides ning piiriüleselt). Seega puudus ELi ruumiandmete taristu, mis tähendab, et näiteks andmeid piiriüleste jõgede kohta ei olnud võimalik seostada.

¹ [COM\(2015\) 192](#)

² 2007/2/EÜ.

³ SWD(2013)401

⁴ Nagu on nõutud direktiivi 2007/2/EÜ artikliga 23.

⁵ Nagu on esitatud [mõjuhinnangus](#).

⁶ S.o metaandmete kaudu, mis annavad teavet ruumiandmete ühe või mitme aspekti kohta.

Ka III lisa ruumiandmed on dokumenteeritud ning neid on võimalik leida, vaadata ja alla laadida kasutusel olevate teenuste kaudu.

3.12.2013 (4. etapp, artikkel 11)

I–II lisa dokumenteeritud ruumiandmete alla laadimise teenused on kasutusel.
28.12.2012 (4. etapp, artikkel 11)

I–II lisa ruumiandmed on dokumenteeritud.
3.12.2010 (3. etapp, artikkel 6a)

15.5.2009 (1. ja 2. etapp)

- Direktiiv on võetud üle riigi õigusesse.
- Koordineerimine on kasutusel.
- Jagamismeetmed on võetud.
- Ruumiandmed on kindlaks määratud.

9.11.2011 (4. etapp, artikkel 11)

I–II lisa dokumenteeritud ruumiandmete leidmise ja vaatamise teenused on kasutusel.

23.11.2017 (5. etapp, artikkel 7.3)

I lisa ning 21.10.2020 II ja III lisa ruumiandmed on koostalitlusvõimelistes andmemudelites ja teenuste kaudu saadaval.

Joonis 1. INSPIRE rakendamise tegevuskava⁷ – peamised vahe-eesmärgid

Selle olukorraga tegelemiseks nõutakse direktiivis, mis tugineb mitmele rakenduseeskirjale (näiteks aruandluse või metaandmete kohta),⁸ et liikmesriigid teeksid järgmist (vt joonis 1):

- (1) looksid koordineerimisstruktuurid ning võtaksid ja rakendaksid õiguslikke meetmeid ruumiandmete jagamise menetluslike takistuste kõrvaldamiseks;
- (2) teeksid kindlaks oma ruumiandmed, mis on asjakohased keskkonnapoliitika meetmete ning keskkonnamõjuga poliitikameetmete ja tegevuse jaoks kooskõlas direktiivi lisades loetletud teemadega⁹;
- (3) dokumenteeriks ruumiandmed nii, et neile on võimalik juurde pääseda interneti kaudu koos sellise teabega nagu andmete allikas, geograafiline hõlmavus, kvaliteet ja kasutustingimused kooskõlas metaandmete kirjeldustega¹⁰;
- (4) rakendaksid koostalitluslikke veebiteenuseid, mis võimaldavad leida, visualiseerida ja laadida alla ruumiandmeid;

⁷ <http://inspire.ec.europa.eu/index.cfm/pageid/44>

⁸ <http://inspire.ec.europa.eu/index.cfm/pageid/3>

⁹ Direktiivi kolm lisa hõlmavad 34 ruumiandmeteteemat. I lisa sisaldab põhiandmeid, näiteks koordinaatide võrdlussüsteemid, aadressid, katastriüksused ja transpordivõrgud; II lisa sisaldab geograafilisi andmeid, näiteks kõrgus ja maakate; III lisa hõlmab keskkonna-, tervishoiu- ja energiaandmeid, näiteks seirerajatised, tööstus-, põllumajandus- või vesiviljelusrajatised, looduslikud riskialad, elupaigad või energiaressursid.

¹⁰ [Komisjoni määrus \(EÜ\) nr 1205/2008](#)

(5) korrastaksid järk-järgult ruumiandmeid ja avaldaksid need kooskõlas ühiste andmemudelitega,¹¹ et tagada suurem koostalitlusvõime ja tootlikkus.

Direktiiv hõlmab ülisuurt hulka võimalikke ruumiandmekogumeid ja algusest peale ei ole olnud võimalik määrata kindlaks ülempiiri ega koguarvu. Direktiiv tuleb täielikult jõustada 2021. aastaks⁷. Hindamine põhineb poolel rakendamisajal (s.o aastatel 2013/2014) kättesaadaval teabel.

3. Rakendamine

Ülevõtmine

Direktiiv tuli üle võtta 15. maiks 2009, aga märkimisväärsete poliitiliste, õiguslike ja halduslike viivituste tõttu ei järginud enamik liikmesriike tähtpäeva ja ainult Taani võttis selle õigel ajal üle. Keskmine viivitus riigi õigusaktidest teatamisel oli 12 kuud, jäädes vahemikku 3–24 kuud¹².

Komisjon võttis liikmesriikidega ühendust direktiivi nõuetekohaselt ülevõtmata jätmise pärast ning tegeleb 2016. aastal jätkuvalt ülevõtmata jätmise küsimustega üheksas liikmesriigi (CZ, DE, FI, FR, HR, LT, PL, PT, UK).

Lahendamata probleemid vastavusvaldkonnas on seotud väiksemate üksikasjalike, õiguslike või tehniliste küsimustega ega takista asjaomastel liikmesriikidel direktiivi rakendamist.

Viivituste peamised põhjused on seotud mitme küsimusega, sh poliitiline tahe, halduslikud viivitused ja valitsuse muutumine.

Rakendamisetapid¹³

Kuigi direktiivi rakendamisel tehti 2014. aastaks edusamme, ei ole kõik liikmesriigid järginud ühtegi joonisel 1 loetletud tähtaega. Seosed eri etappide vahel tähendavad, et sellel on kumulatiivne mõju, kuna hilisema etapi edusammudest hoolimata mõjutavad need eeldatust väiksemat ruumiandmekogumite arvu. Eri etappe on kirjeldatud allpool.

1. etapp – koordineerimisstruktuuride loomine ja andmepoliitika meetmete kehtestamine andmete jagamiseks avaliku sektori asutuste vahel

Direktiiv hõlmab väga erinevaid ruumiandmeid, mida haldab suur hulk avaliku sektori asutusi riigi, piirkonna ja kohaliku omavalitsuse tasandil. Vajalikud koordineerimisstruktuurid ja andmete jagamise poliitikameetmed võeti üldjuhul kasutusele ülevõtmise ajal (vt eespool).

Samas on koordineerimise valdkonnas tehtud riiklike jõupingutuste tulemused olnud erinevad. Eriti olulised olid probleemid teatavates liikmesriikides, mis mõjutasid riiklike kaardistamisasutuste ja keskkonnainfoasutuste (näiteks ministeeriumide ja asutuste) vahelist koostööd.

¹¹ Kooskõlas komisjoni määrusega (EL) nr 1089/2010, nagu seda on viimati muudetud määrusega (EL) nr 1312/2014.

¹² Vt ka peatükist 4.1 INSPIRE rakendamise vahearuanne – Euroopa Keskkonnaameti ja Teadusuuringute Ühiskeskuse ühisaruanne ([Euroopa Keskkonnaameti tehniline aruanne nr 17/2014](#)).

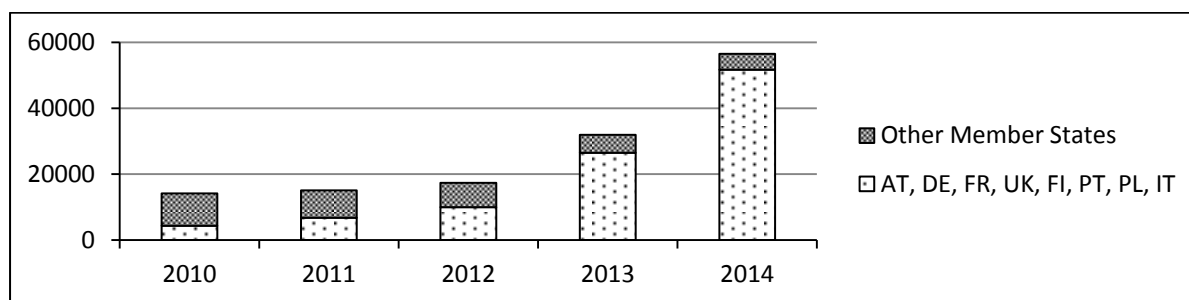
¹³ Märkus. Kõik andmed põhinevad 2013. aasta mai riiklikel aruannetel või iga-aastastel olukorra ülevaate aruannetel, millest viimane pärineb 2014. aastast. Liikmesriigid on teinud pärast seda edusamme ja peavad olukorda ajakohastama 2016. aasta aruandes.

Riiklikud andmepoliitikameetmed andmete jagamiseks on väga muutlikud ja heterogeensed ning enamik liikmesriike teatab senini probleemidest kõnealusel valdkonnas. Direktiivis esitatud lähenemisviiside suurt paindlikkust (vt artikli 17 lõige 2) väljendab asjaolu, et poliitikameetmed ulatuvad alates täielikult avatud vaba juurdepääsu ja kasutusega poliitikameetmetest kuni täieliku kulude sissenõudmisega, tulu teenimisega ning eri tüüpi avaliku ja erasektori partnerlusega poliitikameetmeteni. Komisjon ei ole riikide poliitika vastavust direktiivile üksikasjalikult hinnanud.

2. etapp – edasimineku nõutud ruumiandmete kindlakstegemisel

34 ruumiandmete alla kuuluvad kõik digitaalsed ruumiandmekogumid tuleks kindlaks määrata, dokumenteerida ja teha veebis teenuste kaudu kättesaadavaks 2013. aasta detsembriks.

Kuigi edu on keeruline võrrelda, arvestades 2014. aastaks kohaldamisalasse kuuluvate andmekogumite ülempiiri või koguarvu kindlaksmääramisel tekkinud raskusi, oli andmekogumite koguarv suurem kui 56 220 (joonis 2). Ligikaudu 90 % neist on siiski seotud ainult kaheksa liikmesriigi andmekogumitega. Pärast esialgset kiiret kasvu jäi teiste (20) liikmesriigi teatatud ruumiandmekogumite kogus suhteliselt stabiilseks või isegi vähenes¹⁴ teatavates riikides alates 2010. aastast 2014. aastani (joonis 2) ning nende arv oli üldjuhul suhteliselt väike – alla 120 andmekogumi riigi kohta.

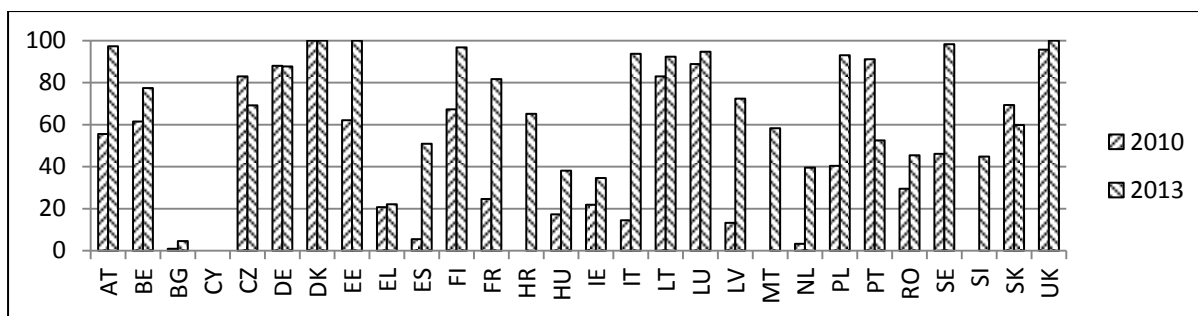
Joonis 2. Liikmesriikide teatatud ruumiandmekogumite koguarv (kõik lisad)

Liikmesriigid tegid kooskõlas eespool kirjeldatud tähtaegade ja etappidega edusamme selliste keskkonnaandmete nagu heiteallikate asukoht ja sellekohaste andmete tagamisel. Samas ei ole sageli veel kättesaadavad keskkonna seisukohast kõige asjakohasemad (peamiselt III lisaga hõlmatud) andmed (2., 3. ja 4. etapp, tähtaeg 2013. aasta). See muudab keerulisemaks ka nende andmete koostalitluse tagamise järgmise etapi (5. etapp, mille tähtaeg on 2020. aastal).

3. etapp – ruumiandmete dokumenteerimine (metaandmed)

Kindlaks tehtud ruumiandmete dokumenteerimine võimaldab neid kergemini veebist leida. Kuigi dokumenteeritud ruumiandmekogumite arv on pidevalt kasvanud, vastas 2013. aastal üle 80 % ulatuses nõuetele ainult 12 liikmesriigi dokumentatsioon võrreldes kõigi liikmesriikide jaoks püstitatud 100 % eesmärgiga (joonis 4).

¹⁴ Andmete vähenemine võib peegeldada olukorda, kus riigid on konsolideerinud mitmeid hajusaid andmeid ühte (või mõnda) riiklikusse andmekogumisse. See võib olla rakendamise jaoks kasulik.

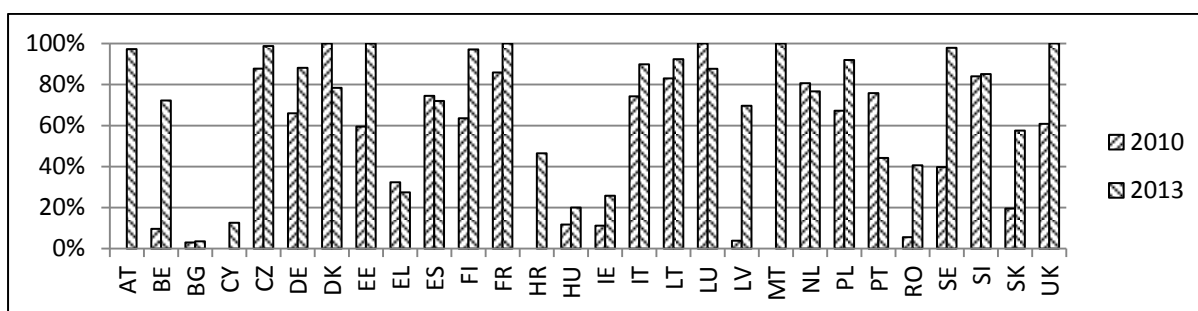

Joonis 4. 2010.–2013. aasta suundumused – nõuetele vastavate metaandmetega ruumiandmekogumite %

4. etapp – internetiteenuste loomine ruumiandmete vaatamiseks ja alla laadimiseks

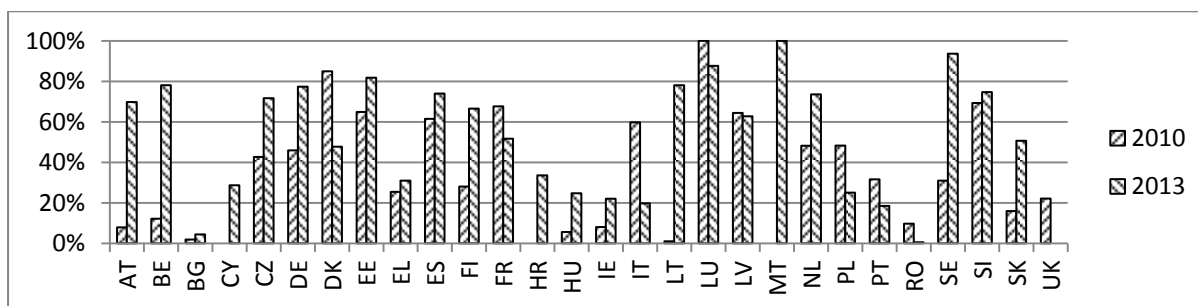
2013. aasta detsembriks pidid liikmesriikides olema ka kasutusel veebiteenused kõigi dokumenteeritud ruumiandmekogumite leidmiseks, vaatamiseks ja alla laadimiseks.

Selle etapi puhul on saavutatud rohkem edu, arvestades et tähtjaks osutavad 15 liikmesriiki leidmisteenusleid dokumenteeritud ruumiandmekogumitest 80–100 % puhul (joonis 5).

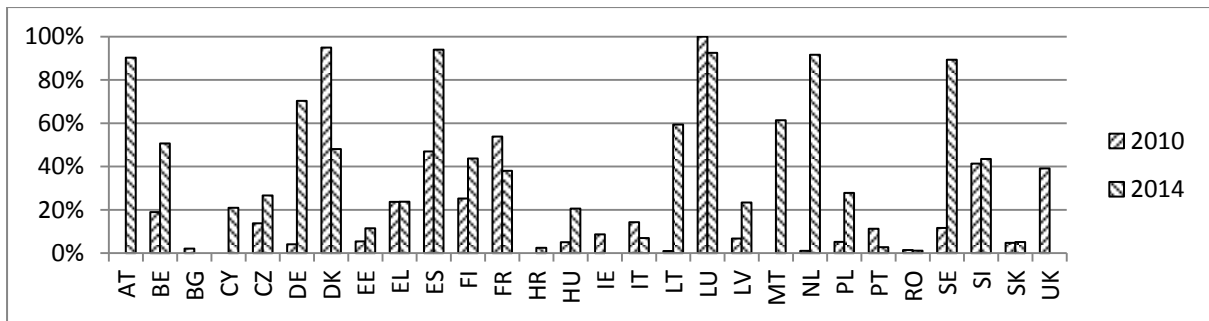
Joonis 5. 2010.–2013. aasta suundumused – leidmisteenusleid ruumiandmekogumite %

Üldine juurdepääs ruumiandmekogumitele vaatamis- ja allalaadimisteenusete kaudu on isegi väiksem, arvestades asjaolu, et ainult ligikaudu pool liikmesriikidest avaldab 60–100 % oma teatatud ruumiandmekogumitest vaatamisteenusete kaudu (joonis 6).

Joonis 6. 2010.–2013. aasta suundumused – vaatamisteenusleid ruumiandmekogumite %

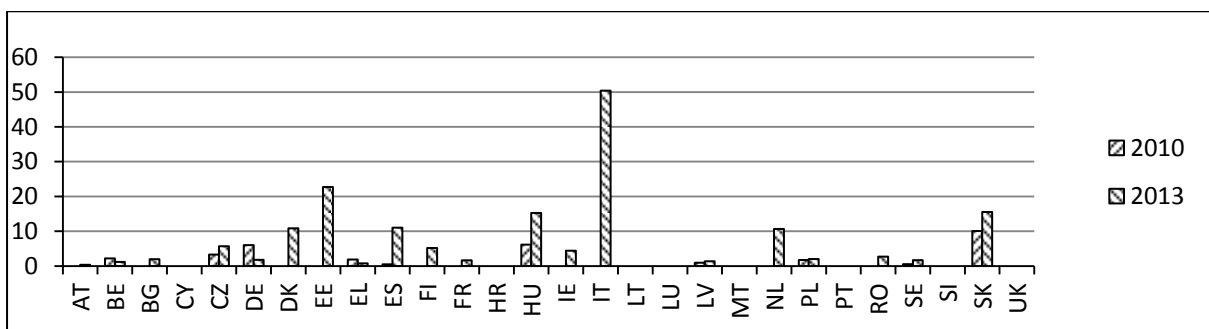
Olukord jääb alla ootuste ka allalaadimisteenusete puhul, arvestades et ainult ligikaudu neljandik liikmesriikidest võimaldab 60–100 % oma teatatud ruumiandmete allalaadimist (joonis 7).

Joonis 7. 2010.–2013. aasta suundumused – allalaadimisteenustega ruumiandmekogumite %

5. etapp – ruumiandmete kättesaadavus ühistes andmemudelites

Ruumiandmete muutmine ühistele andmemudelitele vastavaks on kõige keerulisem ülesanne. Liikmesriigid peavad selle etapi lõpule viima hiljemalt 2020. aastaks. Praeguses varajases rakendamise etapis ei ole ruumiandmete vastavuse madal tase üllatav (joonis 8).

Joonis 8. 2010.–2013. aasta suundumused – ühiste andmemudelite kohaselt nõuetele vastavate ruumiandmekogumite % – kohustuslik alates 2017. aastast (kõik lisad)

4. Õigusloome kvaliteet

Käesolevas jaotises esitatakse hindamise kokkuvõte. Üksikasjalikumad andmed on saadaval asjakohases komisjoni talituste töödokumendis¹⁵.

Tulemuslikkus

Enne direktiivi jõustumist oli dokumenteeritud ainult piiratud arv ruumiandmekogumeid (2007. aastal tehti kindlaks 1 384¹⁶), veebiteenused hõlmasid ainult väikest osa kindlakstehtud ruumiandmekogumitest ja andmepoliitika oli märkimisväärseks takistuseks nende laialdasele kasutamisele.

2013. aastaks oli tulemuslikkus suurenenud kõigis liikmesriikides olenevalt nende rakendamisalastest jõupingutustest (ja investeeringutest), mida iseloomustab 2013. aastal teatatud üle 56 000 andmekogumi. Direktiivi nõuded ja ajakava ei põhjendanud fundamentaalseid probleeme kaheksale liikmesriigile, kes tegid kindlaks üle 90 % andmekogumite koguarvust¹⁷. Mitme liikmesriigi edusammud etappide ja ajakavade kaupa ei vastanud siiski ootustele. Keerukad ja heterogeensed riiklikud andmepoliitikameetmed ning kogu Euroopat hõlmava andmepoliitika puudumine takistab andmete vaba liikumist ning selle probleemi olemasolu on kinnitatud ka laiema digitaalse ühtse turu raames.

¹⁵ SWD(2016) 243.

¹⁶ [Euroopa ruumiandmete taristud: olukord 2007. aastal](#)

¹⁷ Siseriiklike õigusaktide vastavus nõuetele on mõnes kõnealuses liikmesriigis ikka veel arutlemisel, aga see ei mõjutanud nende võimet direktiivi hästi rakendada (vt ülevõtmist käsitlev 3. jaotis).

Rakendamisprotsessi kõige vähem tõhus osa on seotud andmepoliitikameetmetega. Mitu andmekogumit ja teenust ei ole seni kergesti (s.o ilma õiguslike või rahaliste tõketeta) juurdepääsetavad, mis on kõnealustest andmetest siseturul lisandväärtuse tekitamise eeltingimus. Kõnealused keerukad ja mitmekülgsed andmepoliitikameetmed tekitavad samuti täiendava ebavajaliku halduskoormuse üldisema avatud andmepoliitikaga võrreldes.

Rakendamispuudujääkide teised põhjused on järgmised:

- ülevõtmise ja tulemuslike haldusstruktuuride loomise viivitused poliitika-, õigus- ja majandusprobleemide tõttu riigi tasandil (vt 1. etapp 3. jaotises). Mitu liikmesriiki teatasid, et majanduskriis ja surve riigieelarvele mõjutasid samuti nõutava ettemaksena tehtava investeeringu eraldamist (näiteks IT-taristusse ja tehniliste oskuste arendamisse haldusasutustes);
- ebapiisav koordineerimine, selgitamine ja prioriteetide seadmine asjaomaste, eelkõige keskkonnaandmete eest vastutavate ametiasutuste vahel riigi tasandil (näiteks minimaalsete nõutavate andmekogumite kindlaks tegemine);
- vähene koordineeritus ELi tasandil (Euroopa Komisjon ja Euroopa Keskkonnaamet) selleks, et anda liikmesriikidele juhiseid keskkonna- ja muu seonduva poliitika (näiteks aruandluse) jaoks vajalike ruumiandmekogumite kindlakstegemise prioriteetide täitmiseks;
- hulk nappe tähtaegu, mis oli õige direktiivi vastuvõtmise ajal, ent ei pruugi olla enam asjakohane kõigi liikmesriikide jaoks, näiteks koostalitluse rakenduseeskirjade ja suuniste tehnilise keerukuse tõttu, mis nõuavad sageli puuduvate IT-vahendite ja oskuste kasutamist. Sellele lisanduvad liikmesriikide eri valmisolekutasemed direktiivis kehtestatud tähtaegade järgimiseks.

Mõned vähem arenenud liikmesriigid teatasid ka konkurentsist ning halduslikel põhjustel samaaegselt võetavatest avatud andmeid ja e-valitsust käsitlevatest riiklikest poliitikameetmetest (erinevad pädevad asutused) ning keskkonnaküsimuste vähesest asjakohasusest üldisemas poliitilises kontekstis. Teised (sh mõned arenenumad) liikmesriigid näitasid, et konkurents ei ole vajalik – on piisavalt võimalusi kõigile eeliseid andvate selliste lähenemisviiside loomiseks, mille puhul saab INSPIREst e-valitsuse tegevuse alustala.

Liikmesriigid seadsid samuti kahtluse alla tulevase andmete ühtlustamise (5. etapp) tulemuslikkuse tulenevalt märkimisväärtetest jõupingutustest ja kuludest, mis kaasnevad olemasolevate andmekogumite uutele nõuetele vastavaks muutmisega (tähtajad 2017. ja 2020. aasta). Paljud kinnitasid, et tegevuse tõhustamiseks oleks vaja suuremat koostalitlusvõimet. Nad väljendasid ka muret 2017. (I lisa) või 2020. aastaks (II ja III lisa) kõigi ruumiandmete ühiste andmemudelitega kohandamise keerukuse ja otstarbekuse pärast. Nad kutsusid kasutama olemasolevaid andmekirjeldusi paindlikult, pragmaatiliselt ja kasutajapõhiselt.

Tõhusus

Kulude ja tulude kvantitatiivne hindamine oli keeruline terviklike ja võrreldavate andmete puudumise tõttu. Rakendamisetappi arvesse võttes põhineb enamik praegu saadaval olevatest uuringutest hinnangutel või prognoosidel ja kvantifitseeritud andmeid eeliste kohta on vähe.

Teatatud rakendamiskulud jäid vahemikku 0,5–13,5 miljonit eurot aastas ja enamik liikmesriike teatas kuludest vahemikus 2–3 miljonit eurot aastas. See jääb enamikul juhtudel

allapoole algseid hinnanguid, mis alguses mõjuhinnangus olid vahemikus 4–8 miljonit eurot aastas¹⁸ ning tõenäoliselt on see seotud eeldatust väiksema edasiminekulga.

Saadava kasu kohta esitatud teave, mis oli peamiselt kvalitatiivne ja põhines hinnangutel, hõlmas järgmisi punkte.

- Tõhusam juurdepääs teabele,¹⁹ mis tagab kodanikele ja ettevõtjatele paremad ja odavamad e-valitsuse teenused, parandades sedasi läbipaistvust ja luues ärivõimalusi keskkonnaandmete kasutamise kaudu. See suurendab teadusuuringute ja uuendustegevuse võimalusi.
- Rohkem tõendeid poliitika koostamiseks, otsuste tegemiseks ja rakendamiseks, kulude vähendamiseks ja hindamiskvaliteedi parandamiseks (näiteks keskkonna(mõju) hindamise ja (riski)juhtimise valdkonnas)²⁰.
- Parema koostöö avaliku sektori asutuste ja eri sektorite (näiteks ruumiplaneerimine, transport, põllumajandus ja keskkond) vahel²¹ ning halduskulude kokkuvõtteid (vähema töö dubleerimise kaudu), parandades samal ajal juurdepääsetavust ja andmekvaliteeti.
- Avaliku sektori asutuste tehnoloogiaalaste oskuste ja sellekohase pädevuse ning suutlikkuse suurendamine.

Mitu riiki, sh Madalmaad, tunduvad olevat järginud suhteliselt ennustatavat tegutsemisviisi, mille iga-aastased kulud ületavad alguses saadava kasu, aga kasu suureneb teises rakendamisetapis (pärast 2013. aastat). Kuigi eeldati varajast investeerimist (IT-taristusse, andmete muutmisse ja oskuste arendamisse), teatasid ainult üksikud liikmesriigid, et nad sellise investeeringu ka tegid. Mitu liikmesriiki teatasid koostoimest²² avatud andmeid käsitlevate ELi ja riiklike strateegiatega vahel²³ (sh läbivaadatud direktiiv avaliku sektori kasutuses oleva teabe korduskasutamise kohta),²⁴ mis aitas suurendada kasu rakendamiskulude jagamise teel, kuna investeeringud olid nagunii vajalikud üldisemate avatud andmeid käsitlevate poliitikameetmete jaoks. Ühendkuningriigi eeliste realiseerumise 2012. aasta strateegias²⁵ hinnati, et iga aasta arvuliselt kindlaks määratav kasu Ühendkuningriigi valitsuse ministriumides olid 470–510 miljonit naelsterlingit aastas.

Nagu 5. etapis mainiti, on andmete ühtlustamine kõige kulukam ja keerulisem etapp. Kuigi liikmesriigid peavad täitma need nõuded alles 2017. või 2020. aastaks (olenevalt asjaomastest andmetest), prognoosisid nad hiljutiste eksperdirühma arutelude raames,²⁶ et samal ajal

¹⁸ [Panus INSPIRE laiendatud mõjuhinnangusse.](#)

¹⁹ [Põhiandmete programm – Taani avalike andmete taristu mudel](#), 2014.

²⁰ Näiteks ELi õigusaktide keskkonnamõju hindamise puhul osutas uuring võimalikule 15% ajakokkuvõtte ning kulude kokkuvõtte ligikaudu 150 miljonit eurot aastas ELi tasandil (Teadusuuringute Ühiskeskuste tehniline aruanne – [EUR24327 EN — 2010](#)).

²¹ Näiteks Rumeenia maatükkide infosüsteem kasutas INSPIRE direktiivi põllumajandustoetuste haldamiseks ja keskkonnavaldkonnas vajalike täiustuste kindlaksmääramiseks. Teised liikmesriigid teatasid samalaadsetest projektidest.

²² Näiteks: [Soomes on 57% INSPIRE andmetest AVATUD andmed, mida jagatakse INSPIRE teenuste kaudu](#), või [INSPIRE ja avatud andmed](#); Ashfieldi ringkonnakoostöö (Ühendkuningriik) avaldab andmeid Euroopa INSPIRE direktiivi alusel ja avatud andmetena.

²³ [KOM\(2011\) 882](#)

²⁴ [2013/37/EL](#)

²⁶ [INSPIRE hoolduse ja rakendamise eksperdirühmas](#) 2015. aasta detsembris arutatu kohaselt.

sedavõrd suure hulga andmete ühtlustamine oleks väga kulukas ja tekitaks praktilisi probleeme. Soovitati, et üks selle tulevase probleemi lahendamise võimalus on seada selged prioriteedid, s.o teha andmeteemades, eelkõige III lisas, kindlaks kõige olulisemad andmekogumid lõppkasutaja rakenduste jaoks.

ELi rahastamine on suutnud mõnda neist probleemidest leevendada ning mitu projekti on saanud toetust ELi programmide (näiteks ISA,²⁷ Horisont 2020, LIFE+) raames. Sellised projektid²⁸ võimaldavad välja töötada lahendusi ja vahendeid, mida saavad kasutada kõik liikmesriigid (korduskasutatavad osad) ja sedasi on võimalik tegevust tõhustada mitmes poliitikasektoris. Liikmesriigid ei kasuta aga neid võimalusi süstemaatiliselt.

Asjakohasus

Avalikkusega konsulteerides²⁹ saadi tunnistust direktiivi eesmärkide märkimisväärsest toetamisest, kuna jätkuvalt peetakse neid asjakohaseks keskkonnapoliitika tulemuslikku ja tõhusat rakendamist takistavate andmete jagamise tõkete kõrvaldamiseks. Lisaks näitab ELi poliitika areng, et INSPIRE direktiivi eesmärgid on muutunud aja jooksul aina asjakohasemaks ning need lisati komisjoni prioriteetidesse seoses 2015. aasta ELi digitaalse ühtse turu strateegiaga. Selles määrati kindlaks vajadus suurendada sektoriülest koostalitlust avalikus sektoris (läbi vaadati Euroopa koostalitlusvõime raamistik), kus INSPIRE on väga asjakohane. INSPIRE direktiiv hõlmab nii e-valitsuse edendamist kui ka vajadust vaikimisi kohaldada digitaalsuse ja ühekordse kasutuse põhimõtteid.

Seitsmendas keskkonnaalases tegevusprogrammis korraldati keskkonnapoliitika tõendusbaasi parandamise vajadust. Lisaks võib INSPIRE direktiivi kohaldamine olla oluline selleks, et saavutada käimasoleva toimivuskontrolli³⁰ eesmärgid seoses keskkonnaseire ja -aruandlusega, mis on osa parema õigusloome tegevuskavast³¹.

Sidusus

Direktiivi sisemine sidusus on osutunud heaks, kuna liikmesriigid järgivad üldjoontes selle etappe.

Seoses teiste keskkonnaalaste õigusaktidega on direktiivi eesmärk panustada piiriülesele ning ELi õiguslikku ja tehnilisse koostalitlusvõimesse. Samas on keskkonnavaldkonna andmehalduse kohandamisel tehtud üksnes osaliselt edusamme. Kuigi INSPIRE direktiivile osutamine muutus pärast 2007. aastat tavapäraseks, on selle praktiline kohaldamine alles algamas, nt aruandlusvaldkonnas.

INSPIRE eeskirjade järjepidev kohaldamine koostoimes keskkonnateabele avaliku juurdepääsu direktiiviga,³² eelkõige aktiivse levitamise nõuetega (vt artikkel 7), annab võimaluse lihtsustada andmete jagamist ning teavitada paremini kodanikke ja suurendada nende mõjuvõimu.

²⁷ [Euroopa haldusametuste koostöövõimealased lahendused](#)

²⁸ Näited on järgmised: Euroopa Liidu asukoharaamistik ja korduskasutatav INSPIRE võrdlusplatvorm (ARE3NA), [Euroopa geoloogiaandmete taristu, e-valitsuse arenguindeks, Šotimaa keskkonnaveeb](#).

²⁹ 94 % nõustub – 1 % ei nõustu – 5 % arvamus puudub: lk 28 [INSPIRE 2013. aasta avaliku konsultatsiooni kokkuvõtlik aruanne](#).

³⁰ Vt [tegevuskava](#)

³¹ Vt komisjoni 2016. aasta tööprogramm (COM(2015) 610, 2. lisa)

³² [Direktiiv 2003/4/EÜ](#)

Seoses ELi poliitikameetmetega laiemalt on INSPIRE direktiiv üldjoontes kooskõlas Euroopa koostalitlusvõime raamistiku eesmärkidega ning ELi digitaalse ühtse turu üldisemate eesmärkidega. Lisaks loodi Euroopa pilvandmetöötluse algatuse³³ ning e-valitsuse tegevuskava³⁴ raames seosed Euroopa avatud teaduspilve ja Euroopa andmetaristu uute algatustega. Tähelepanu vajada võivad konkreetsed küsimused hõlmavad ka järjepidevat juurdepääsu andmepoliitikale – see juurdepääsunõue on samuti kehtestatud avaliku sektori teabe direktiivis. See on seotud andmete vaba liikumise üldisemate küsimustega, mis on määratud kindlaks kui digitaalse ühtse turu prioriteetne teema.

ELi lisandväärtus

Võttes arvesse käesoleva aruande ajastust INSPIRE rakendamise protsessis, ei ole võimalik analüüsida ELIs tegelikult loodud lisandväärtust. INSPIRE direktiiv pakub jätkuvalt märkimisväärseid võimalikke täiendusi ELi ja piiriüleste ruumiandmete haldamises ning seda mitte ainult keskkonna valdkonnas. Olenemata sellest, kas tegemist on õhukvaliteedi või ülejutusrisiki juhtimise andmete jagamisega, on keskkonnalahenduste jaoks sageli vaja piiriülest koostööd. Koostööd ei tagata veel järjepidevalt ja esineb tõendeid selle kohta, et (varasematest ja praegustest) erinevatest riiklikest lähenemisviisidest tulenevad probleemid takistavad selle toimimist. INSPIRE direktiiviga hõlmatud mitut andmekasutust saab täiendavalt kasutada ELi tasandil aruandluse, mõju hindamise, teadusuuringute ja uuendustegevuse toetamise kaudu. Eelkõige on oluline võimalus kasutada Copernicuse programmi kaudu saadud andmete potentsiaali, kuna need kaugtuvastusandmed tuleb sageli väärtuse ja konteksti lisamiseks kombineerida ruumiandmetega.

Praegu on kasutusel vähe lõppkasutaja rakendusi,³⁵ mis INSPIRE abil ELi tasandil võimaldavad kasutada andmete eri võimalusi. Aruandluse puhul on lõpule viidud mõned katseprojektid, näiteks õhukvaliteedi aruandluse katseprojekt, aga ükski neist ei ole jõudnud täieliku kasutuse etappi. Riiklike prioriteetide määramine on väga erinev seoses nende ruumiandmekogumite kindlakstegemisega, mida vajatakse kõige enam piiriüleste rakenduste jaoks või aruandlustegevuseks ELi tasandil (s.o mõned keskenduvad õhukvaliteedile,³⁶ teised mereandmetele³⁷). Viimaseks võib märkida, et koostööd komisjoni ja liikmesriikide vahel hinnatakse üldiselt positiivseks, aga seda on võimalik veelgi parandada, näiteks töötades rakendusvahendid ja komponendid välja ühiselt, selle asemel et iga liikmesriik „leiutaks uuesti ratta“.

5. Järeldused

INSPIRE direktiivi hindamine kinnitab, et direktiivi üldine asjakohasus poliitikavajaduste tõhusaks rahuldamiseks on jätkuvalt suur ja suureneb eeldatavasti aja jooksul veelgi, võttes arvesse digitaalmajanduse suunas liikumist (nagu on kehtestatud digitaalse ühtse turu strateegias, mis sisaldab direktiivi olulisi elemente).

Rakendamisvaldkonnas on edusamme tehtud ainult üksikutes liikmesriikides, kus tehti vajalikud investeeringud ja viidi direktiivi rakendamine vastavusse avatud andmete poliitika

³³ COM(2016) 178

³⁴ Vt COM(2016) 179, punkt 19.

³⁵ Näiteks [kemikaalide seire teabeplatvorm](#), mis kasutab põhilisi INSPIRE funktsioone mitmesugustele andmeallikatele juurdepääsu saamiseks. Vt teised näited joonealusest märkusest 28.

³⁶ [Geodateninfrastruktur Deutschland: INSPIRE edulugu – INSPIRE-I põhineva õhukvaliteedialase e-aruandluse rakendamine riigi tasandil](#).

³⁷ [Saksamaa mereandmete taristu ja merestrategie raamdirektiiv](#), 2015

meetmete ja paremate e-valitsuse teenuste laiemate riiklike meetmetega. Kindlaksmääratud rakendamispuudujäägid on märkimisväärsed ja need on põhjustatud protsessi vältel kogunenud viivitustest, rõhutades erinevusi rakendamise kiiruses ja kvaliteedis.

Selle tulemusena on kannatanud üldine tulemuslikkus. Eelkõige takistavad mitmes riigis andmepoliitikameetmetest tekkinud senised märkimisväärsed takistused tulemuslikku edasiminekut ning suurendavad halduskoormust, kuna haldusasutused ei saa andmeid hõlpsasti jagada. Sellest hoolimata on mõned liikmesriigid näidanud, et edu on võimalik saavutada, ning teatavad positiivselt sellest saadavast kasust, isegi kui see on ainult kvalitatiivne.

Seda kinnitab tõhususe hindamine eesrindlikes liikmesriikides, mis investeerisid rakendamisse varakult, töötasid välja rohkem avatud andmete poliitika meetmeid ning viisid INSPIRE direktiivi vastavusse avatud andmeid ja e-valitsust käsitlevate riiklike prioriteetidega. Alguses tekkivad kulud on siiski tuludest suuremad, kuna andmed tuleb teha kõigepealt nõutaval viisil kättesaadavaks, enne kui neid kasutatakse lõppkasutaja rakendustes. Mitu liikmesriiki on tõenäoliselt majanduskriisi tõttu teinud investeeringuid liiga vähe.

Sidususe hindamine on toonud esile tähelepanu vajavad valdkonnad, eelkõige selliste andmepoliitikameetmete väljatöötamine, mis tekitavad takistusi (digitaalsel) siseturul (mis on samuti seotud andmete vaba liikumisega).

Viimasena tuleb öelda, et ELi lisandväärtus võib tulevikus olla märkimisväärne. Eespool nimetatud küsimustega tegelemine ning lõppkasutaja vajadustele ja rakendustele keskendumine piiriülel ja ELis võib aidata kaasa rakendamisele ning aidata ressursse ja investeeringuid tähtsuse järjekorda seada.

6. Soovitused ja edasised sammud

Hindamistulemustest selgub, et tulevikus vajatakse kõigilt osalejatelt kõigil tasanditel suuremaid jõupingutusi. Selleks pakub komisjon välja mitu meetet nii liikmesriikide kui ka ELi tasandil.

Eeltingimusena peavad kõik liikmesriigid suurendama rakendamisalaseid jõupingutusi (näiteks oma koordineerimistegevuses) ja vaatama kriitiliselt läbi oma andmepoliitika tulemuslikkuse. See kehtib eelkõige kõige enam teistest maha jäänud liikmesriikide kohta tulevaste rakendamistähtaegade järgimisel. Lisaks soovitatakse, et liikmesriigid teeksid komisjoniga konsulteerides järgmist:

- 1) eelistaksid keskkonnaalaste ruumiandmete kogumeid,³⁸ eelkõige kui need on seotud seire ja aruandlusega, ning asjakohaste globaalsete protsesside³⁹ raames kindlaks tehtud ruumiandmekogumeid;
- 2) parandaksid koordineerimist INSPIRE riikliku rakendamise ja e-valitsuse, avatud andmete ning teiste asjakohaste protsesside vahel riigi tasandil.

Komisjon teeb liikmesriikide jõupingutuste täiendamiseks järgmist:

³⁸ Ning muudaksid need vähemalt olemasoleval kujul juurdepääsetavaks teistele avaliku sektori asutustele ja avalikkusele digitaalteenuste kaudu kooskõlas INSPIRE direktiiviga.

³⁹ Näiteks Copernicuse programm, globaalne ruumiandmete haldamine (UN-GGIM) ning Maa Jälgimise Grupp.

- A. hindab üksikasjalikumalt riiklike andmepoliitikameetmete vajakajäämisi direktiivi artikli 17 kontekstis ja uurib nende koostoimet andmete vaba liikumise algatusega⁴⁰ digitaalse ühtse turu raames, et lahendada seeläbi kõnealused probleemid;
- B. vaatab INSPIRE eeskirjad läbi ja võimalik, et muudab neid,⁴¹ eelkõige seoses ruumiandmete ühtlustamisega, et võtta arvesse rakendamisriske ja -probleeme eesmärgiga neid vähendada (lihtsustavad nõuded);
- C. abistab liikmesriike INSPIRE direktiivi kohaldamisel ja rakendamisel (kasutuse lihtsustamine), näiteks kasutades ühiseid vahendeid, ning edendab prioriteetide seadmist koos liikmesriikidega;
- D. teeb tihedat koostööd liikmesriikidega, et uurida olemasolevate ELi tasandi rahastamisprogrammide kasutamisest tekkivaid võimalusi aidata suurendada suutlikkust ja kõrvaldada INSPIRE rakendamise puudujäägid (näiteks haldusasutuste koostalitlusvõime alaste lahenduste kaudu).

Teised meetmed digitaalse ühtse turu raames aitavad samuti kaasa INSPIRE direktiivi rakendamisele (näiteks e-valitsuse tegevuskava ja Euroopa koostalitlusvõime raamistik). Koostöös liikmesriikidega edendab komisjon ka INSPIRE teenuste ja andmete ühtlustamise kaasamist asjakohastes ELi algatustes (näiteks programmid Copernicus ja Horisont 2020), komisjoni üksustesse, Euroopa ametitesse ja ELi rahvusvahelistesse partnerlussuhetesse.

Neid ja teisi asjakohaseid meetmeid arutavad komisjoni üksused koos Euroopa Keskkonnaameti ja liikmesriikidega seoses praegu rakendatava INSPIRE hooldamise ja rakendamise raamistikuga⁴² pärast käesoleva aruande vastuvõtmist.

⁴⁰ Vt [andmete vaba liikumise algatuse mõju esialgne hinnang](#)

⁴¹ Vt 2. jaotis ja joonealune märkus 8.

⁴² [INSPIRE hooldamise ja rakendamise raamistik \(MIF\)](#)